

O obitelji i odgoju

Pedagoginja: Mihaela Martinčić, prof.

Pravila i disciplina

- Pravila –skup odredbi prihvatljivog i poželjnog ponašanja kako bismo bili što produktivniji
- Pravila – pisana (zakoni)
  - nepisana (običaji)
  - komunikacija

Odgoj

- Naše ponašanje i govor odražava vrline, osobine, znanja, vještine, navike i vrijednosti ...
- To je odgoj koji nosimo u sebi iz svoje obitelji

Obitelj

- Obitelj je sistem sa unutrašnjim događanjima i povezana je sa okolnim svijetom.
- Obitelj ima svoja socijalna pravila i unutarnju raspodjelu snaga. Za nju je važan ekonomski status, ona ima svoje obrede, svoj jezik, svoju povijest koju dijele svi članovi zajednice.
- Obitelj ne predstavlja skup pojedinaca. To je oblikovani odnos između članova.

Kruta obitelj

- kontrola u odgoju djece.
- Svoj neograničeni autoritet pokazuju upražnjavajući stroge, rigidne postupke koji se tiču npr. vremenskih ograničenja (izlasci), način oblačenja, hranjenje, spavanje i slično.
- Učenje i odgoj djece u obitelji protječe pod pritiskom i izazvano je strahom. Djeca moraju, da bi pridobila naklonjenost roditelja, bezuvjetno prihvatiti njihov autoritet iako ih vrlo često ponižavaju i dovode u neugodan položaj. Takvi odnosi koji se grade u obitelji ne doprinose razvoju samopoštovanja kod djece.
- U krutim obiteljima djeca nemaju mogućnosti upoznati i otkriti svoje "Ja" - tko su? Što mogu? Često su povodljivi, pa i apatični.

Preblaga obitelj

- Nema nikakvih pravila, ograničenja.
- Preblagu obitelj oblikuju ljudi koji nemaju osjećaja za odgoj djece. Roditelji su jako popustljivi, djeci ne postavljaju nikakva ograničenja niti okvire u odnosu na koje bi se mogli usmjeravati.
- Roditelji su nemoćni i zbog toga pokušavaju probleme rješavati sa autoritativnim metodama, koje najbolje poznaju iz svog perioda odrastanja.
- Roditelj koji nema osjećaj za odgoj svoje djece vrlo često ima probleme sa samim sobom: usmjeren je na sebe, opčinjen poslom i karijerom; nesposoban je za odgoj djeteta ili za njega uopće ne želi brinuti. U ovim obiteljima je psihičko i emocionalno življenje kaotično i ne postoje pravila zajedničkog funkcioniranja i (su)djelovanja.
- Djeca se osjećaju neprihvaćeno i nevoljeno. Uglavnom su odgojno zapuštena i niskog samopoštovanja. Pesimistički su raspoložena jer ne dobivaju od svojih roditelja dovoljno podrške i jasnih uputa.

Fleksibilna obitelj

- Otvorenost, poštivanje svakog pojedinca, jasna struktura, jasna pravila sudjelovanja.
- Ljubav i povezanost između članova obitelji daje osjećaj sigurnosti i topline.
- Kroz kvalitetne međusobne odnose roditelji govore i pokazuju da vjeruju u svoju djecu.
- O problemima i poteškoćama znaju svi članovi obitelji koje skupa rješavaju i o njima razgovaraju.
- Roditelji svojim primjerom uče djecu određenim vrstama ponašanja, reakcijama i zadacima.

Funkcije obitelji

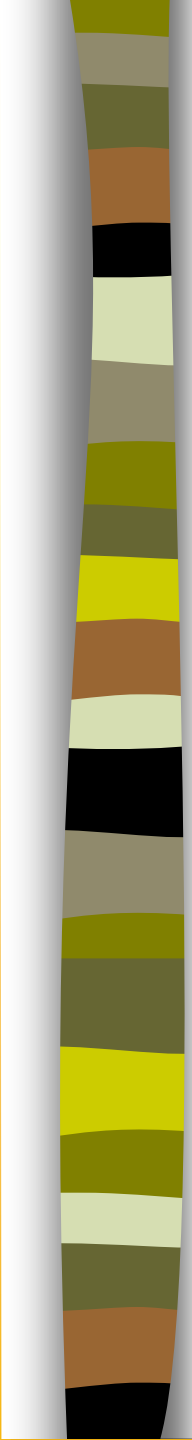
- obitelj ispunjava važne biološke, psihološke i sociološke funkcije;
- njeguje, odgaja, štiti i daje svojim članovima psihosocijalnu podršku;
- njeguje sociokulturna obilježja i specifičnosti i prenosi ih sa koljena na koljeno;
- svojim članovima omogućava razvoj identiteta svakog pojedinačno

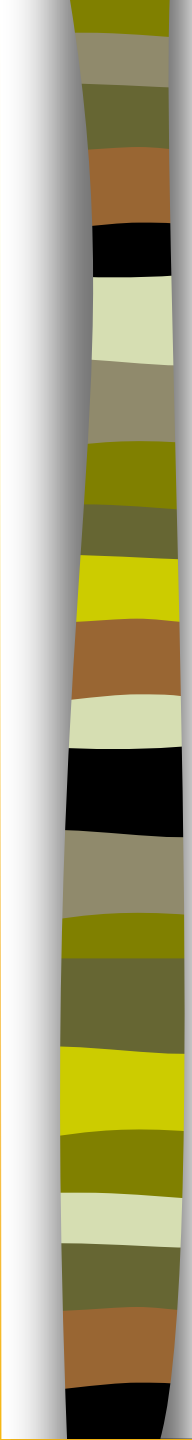

Vaše dijete je vaše ogledalo, baš kao što ste i vi njegovo.

- U obitelji svatko ima svoju ulogu, pa tako i dijete.
- Uloga u obitelji podrazumijeva cjelokupnost ponašanja, shvaćanja i vrijednosti koje se od nekoga očekuju i koje određuju njegovo ponašanje.

-
- Dijete **”zvijezda obitelji”** živi u visoko stimuliranoj obiteljskoj sredini, što se može i očekivati obzirom na tek rođeno dijete. Takva pozicija djeteta može dovesti do zloupotrebe centralnog položaja u obiteljskom sistemu- dijete **”tiranin”**.
  - Dijete **”prateći član”** nije ni favorizirano niti zanemareno. Postoji mogućnost izostanka poticaja za razvoj djeteta. U isto vrijeme, djetetu se ostavlja mogućnost iskorištavanja vlastitih snaga razvoja.

-
- Dijete **"izolirani član"** (outsider) je potencijalno potpuno odgojno zanemareno dijete. Izražen je nedostatak obiteljskog poticaja za razvoj djeteta.
  - Dijete **"ravnopravan i uvažen član"** ima pozitivno naglašen položaj što podrazumijeva uvažavanje potreba djeteta.

Dijete - "ravnopravni partner u odgoju"

- Posljedica = preopterećeno dijete; onemogućen je i optimalan razvoj, posebno sposobnost prosuđivanja
- Nesamostalnost. To su djeca koja sama sve određuju, a ne koja samostalno djeluju.
- To postane jasno tek onda kad se djeca uključe u socijalne odnose i moraju prihvatiti određenja izvana (pravila, zahtjevi društva, učitelja, vršnjaka, zahtjeva rada).
- Uglavnom se događa da dijete nije u stanju bilo koji zahtjev "izvana" (samorazumljivo) prihvatiti. Dijete se onda ponaša neprimjereno uzrastu i odbija svaki naputak, zahtjev pa i sugestiju. Ukratko, pokazuje simptome socijalne nezrelosti.

- Poznavanje granica, prihvaćanje pravila nije opreka samostalnosti.
- Dijete može samostalno raditi i donositi odluke, i unatoč tomu biti izložen zahtjevima, određen granicama i pravilima ponašanja.
- Način djetetova rada i odluke uvijek su ovisni o drugom djetetu/učeniku, o drugim ljudima.

Izaberite sredinu između:

■ Tradicionalnog odgoja

Pozitivno: jasna pravila i granice i jaka disciplina

Negativno: kruta komunikacija

i

■ Modernog odgoja

Pozitivno: otvorena komunikacija

Negativno: nema granica ni jasnih pravila i nema discipline